

Biblická hodina pre dospelých, Bratislava, Legionárska 6, štvrtok:
18. 4. 2024, 18.00 cyklus: Postavy

Novej zmluvy téma: **TOMÁŠ**

Ján 20, 24 - 29: „²⁴ Tu však Tomáš, jeden z dvanástich, prímenom Dvojča, nebol s nimi, keď Ježiš prišiel. ²⁵ Povedali mu teda ostatní učeníci: Videli sme Pána! Ale on im odpovedal: Ak neuvidím stopy klinčov v Jeho rukách a nevložím si prst na miesto, kde tie klince boli, a ruku Mu nevložím do boku, vôbec neuverím. ²⁶ Po ôsmich dňoch zase boli Jeho učeníci dnu; aj Tomáš bol s nimi. A prišiel Ježiš, hoci dvere boli zatvorené, a postavil sa do prostriedku, riekol im: Pokoj vám! ²⁷ Potom hovorí Tomášovi: Daj sem prst a pozri sa na moje ruky; daj sem ruku a vlož ju do môjho boku a nebuď neveriaci, ale veriaci. ²⁸ Tomáš mu povedal: Pán môj a Boh môj! ²⁹ A Ježiš mu riekol: Pretože si ma videl, uveril si; blahoslavení, ktorí nevideli, a predsa uverili.“

Milí bratia a milé sestry!

Boli časy, keď sa nediskutovalo o tom, čo sa v cirkvi učilo. Vždy však jestvovali ľudia, ktorí mali otázky. Keď im nik nepomáhal nájsť na ne odpoveď a možno zažili aj necitlivý prístup, viedlo to k rastu extrémnych názorov, či k zanevretiu na Boha a rozchodu s cirkvou.

Pravdaže, neobhajujeme nemožné - t. j. úsilie úplne pochopiť Boha ľudským rozumom. Ani **príbeh apoštola Tomáša nie je o špekulantovi, ktorý sa chce zmocniť Boha svojím poznaním. Tomáš je skôr človekom úprimne hľadajúcim, čestne priznávajúcim: Toto je pre mňa príťažké, tomu nerozumiem, tomuto nedokážem veriť.**

Poznáme úslovie: „neveriaci Tomáš“. Nebolo by férové vzťahovať ho na biblického Tomáša. **Tomáš nebol zatvrdený neverec.** Keď sa Pán Ježiš oznámil, že pôjde do Betánie vzkriesiť Lazara, vystavil sa riziku (por. J 11, 8: „Majstre, Židia, Ťa chceli práve kameňovať), ktoré Mu hrozilo priblížením sa k Jeruzalemu, od ktorého bola Betánia neďaleko. Tomáš vtedy povedal ďalším učeníkom: **„Podme aj my, aby sme umreli s Ním“** (J 11, 16) Teda **pre Tomáša nie je príznačnou nevera, ale príkladné odhodlanie nasledovať Majstra až po skúšku smrti. Neoddeliť sa od Ježiša, je vecou Tomášovho srdca. - Čo môže byť dôležitejšie?**

Keď počas Poslednej večere Ježiš povie učeníkom: „Odídem a pripravím vám miesto ... A cestu, kam idem znáte“, **iba Tomáš má odvahu priznať svoju nechápavosť.** Ježišovi vraví: **„Nevieme, Pane, kam ideš, ako by sme teda znali cestu“** (J 14, 4n). Ostatní sa zrejme hanbili prejaviť vlastnú nechápavosť. **Tomášova otázka dáva aj nám právo prosiť si vysvetlenie od Ježiša.** Pán Ježiš ho Tomášovi aj dal, keď povedal: „Ja som cesta i pravda i život“ (J 14, 6).

No tento Pán je teraz mŕtvy. Drasticky Ho zbičovali a klincami pribili na drevo. Mal by Tomáš veriť učeníkom, že Ho videli (J 20, 25)? Ved' keď Mária Magdaléna užialeným učeníkom zvestovala,

že Ježiš žije a že Ho videla, **učenici** jej **neverili** (Mk 16, 9 - 11). **Prečo by mal veriť on?** Nie, to je len naivná, netriežva úvaha.

Možno máš aj ty podobné „tomášovské“ otázky, hoci nemusia súvisieť so vzkriesením. Azda nerozumieme iným veciam: ako je to s krstom a znovuzrodením, ako s darmi Svätého Ducha, ako s koncom sveta, ako rozumieť starozmluvným prorokom... atď. Možno ťa v živote stretá jeden nezdar za druhým. Tu ti treba počuť: Ježiš ťa miluje aj s tvojimi nejasnosťami a pochybnosťami. **Milšia Mu je viera s pochybnosťami ako pochybná viera zostávajúca na povrchu.**

Tomáš možno pôsobí ako málo chápavý. No zároveň je človekom, ktorý sa má odvahu priznať to a s dôverou sa Ježiša pýta, očakáva od Neho svetlo ako od Toho, kto jediný ho vie darovať. Od Tomáša sa môžeme učiť:

I. odhodlaniu neoddeliť sa od Ježiša,

II. dôvere očakávať od Ježiša svetlo pre našu životnú cestu,

III. presvedčeniu, že Ježiš sa dá rozpoznať podľa

Jeho rán. Pre Tomáša sú určujúcim znakom Ježišovej totožnosti Pánove rany. V nich sa

odhaľuje, ako nesmierna nás Pán Ježiš miloval. V tomto sa Tomáš nemýli.

IV. Od Tomáša sa môžeme učiť neisť vo svojich

pochybnostiach preč zo spoločenstva.

Tomáš zostáva v kruhu učeníkov navzdory tomu, že ho ich svedectvo nepresvedčilo. Napriek tomu, že oni majú v srdciach radosť a on skepsu. Navzdory tomu, že ich naplňa nadšenie zo stretnutia s Pánom Ježišom a Tomáš ostáva v zajatí svojich pochybností (J 20, 20b.25).

Tomáš je pre nás výzvou k čestnosti: otvorene si priznať: neviem, nerozumiem, nedokážem veriť. No najmä výzvou zostať, neoddeliť sa ani od Ježiša, ani **neopúšťať spoločenstvo učeníkov. Práve tam za Tomášom prichádza Pán Ježiš. Ide za ním tam, kde s Ním Tomáš už nepočítal. Je tu s ním a pre neho, aby s ním hovoril, aby premohol jeho pochybnosti.**

Sme čestní ako Tomáš? Alebo sa **pokúšame hrať na silných - neochvejne zbožných kresťanov? Vzbudzovať dojem, že všetko je v poriadku?** Pritom za našou „fasádou“ nezriedka skrývame srdce, ktoré nechápe, pochybuje, je zranené. Stáva sa, že nie sme ochotní o našich problémoch hovoriť s niektorým z našich bratov, sestier vo viere, len aby nezistili, že ich máme,

a nepovažovali nás za slabochov. Nie je neobvyklé, že človek v takomto rozporení zo spoločenstva zuteká alebo žije v pretvárke.

Tomáš je pre nás výzvou k čestnosti, aj výzvou zostať, neoddeliť sa ani od Ježiša, neopúšťať spoločenstvo učeníkov.

K istému predstavenému kláštora prišiel jeho rádový brat a žaloval sa mu: „Nedokážem sa viac modliť, nemám síl veriť“. Prosil ho, aby už nemusel zúčastňovať pobožností v kláštore, lebo jeho modlitby by boli iba lžou. Onen skúsený predstavený mu však povedal: „**Predsa tam len chod' a dívaj sa, ako sa modlia tvoji bratia.**“ Predstavený ho nenútil k tomu, čoho nebol schopný. No ani ho neponechal napospas jeho slabosti. Nedovolil, aby sa pocity neschopnosti stali ústrednou pravdou jeho života.

Tomáš sa nepretvaroval, ale ani neoddelil od ostatných. Zostal v spoločenstve, hoci vnútorne stál mimo neho. Bol čestný. A Pán Ježiš to videl. Nič mu nevyčítal. Nekarhal ho, že si dovolil pochybovať. Práve **v spoločenstve majú čestné pochybnosti a úprimné otázky svoje miesto**, hoci sa to tým druhým - „silným“ vo viere - nemusí tak zdať.

Čo robí **Ježiš**? On všetku moc na nebi i zemi majúci (Mt 28,18) vzkriesený Pán? **Znižuje sa na Tomášovu úroveň.** „Daj sem prst a vid' moje ruky, daj sem ruku a vlož ju do môjho boku“ (J 20,

27). Pán tak zopakoval presne to, čo predtým Tomáš čestne povedal učeníkom. I z toho je zrejmé: Ježiš pozná moje pochybnosti, aj keď Mu o nich priamo nepoviem. On vidí, či som čestný, úprimný. Miluje túto úprimnosť. Zaiste, **nemá rád pochybnosti, ale miluje pochybujúcich.**

V. 27: „*A nebud' neveriaci, ale veriaci*“ Pán Ježiš nenecháva Tomáša naďalej v pochybnostiach.

Niektorí teológovia tvrdili, že vzkrieseného Pána zrodila len viera učeníkov, že Ježišove vzkriesenie sa neudialo skutočne. Ak Tomáš uveril navzdory svojim pochybnostiam je jasné, že **nie viera učeníkov vzkriesila Ježiša, ale že Ježiš vzkriesil ich vieru.** Svojou prítomnosťou, svojím slovom Pán Ježiš aj v nás tvorí a posilňuje vieru. Pre nás je radostné, že sa tak deje práve v cirkvi. Azda si to zažil na niektorých Službách Božích či inom z podujatí v cirkvi. Cirkev, spoločenstvo bratov a sestier má Božie zaslúbenie. Pán bude prítomný tam, kde sa dvaja alebo traja zhromaždia v Jeho mene (Mt 18, 20). Cirkev je podnes miestom, kde sa s nami stretáva vzkriesený Pán.

V. 28: „*Odpovedajúc Mu Tomáš povedal: Pán môj a Boh môj.*“ **Tomášove čestné pochybnosti ho teda viedli k hlbokjej viere, k najkrajšiemu vyznaniu v Novej zmluve:**

„Pán môj a Boh môj!“ Ono smie byť aj naším krédom.

Ježiš zároveň zdôrazňuje, že (Tomášovým a aj) naším cieľom má byť viera, ktorá sa neopiera o predchádzajúce videnie. Aj od nás takúto vieru čaká, na jej blahoslavenstve smieme mať i my svoj podiel. V Židom 11, 1 čítame: **„Viera je zaiste podstatou toho, čoho sa nádejame, a dôvodom toho, čo nevidíme.“** V tejto kapitole je uvedený celý rad biblických svedkov, ktorí verili v Boha bez toho, aby videli splnenie Jeho zasľúbení.

Ak sa nám javí, že „Tomášovi bolo hej, keď k nemu prišiel Kristus osobne. Mal výhodu. Ale čo ja? Mne tvárou v tvár nezjaví“, tak

1/ nezabúdajme, že **určujúcim znakom Ježišovej totožnosti pre Tomáša nebola Pánova tvár, ale Jeho rany.**

2/ **Chopme sa toho, čo tu je, totiž že Pán Ježiš nás nemiluje menej ako Tomáša!** Aj našu situáciu, naše pochybnosti a nejasnosti berie vážne. Jeho pomoc k nám prichádza v záverečných slovách J 20, 31: *„Toto je napísané, aby ste verili, že Ježiš je Kristus, Syn Boží, a – veriac – aby ste mali život v Jeho mene“.* Ako povedal cirkevný otec **Augustín: „Tomáš pochyboval, aby sme my nemuseli pochybovať“.** Máme Bibliu, ktorú Tomáš nemal.

Evanjelium nám svedčí o vzkriesenom Kristovi. Pre nás, ľudí žijúci po Kristovom vzkriesení je dôležité uveriť skôr, než Ježiša uzrieme aj svojimi očami. **Príbeh Tomáša**, človeka s čestnými pochybnosťami nás k tomu povzbudzuje.

a/ Posilňuje, aby sme si nezúfali v našich neistotách – **keď sa naša viera zachveje.**

b/ Ukazuje že pochybnosť môže vyústiť do svetlého konca.

c/ Povzbudzuje neoddeliť sa od Ježiša a ani v rozčarovaniach a sklamaniach neopúšťať spoločenstvo.

Do tohto spoločenstva Pán Ježiš za nami prichádza. V ňom nás nanovo stretáva a oslovuje. Nech Mu i z nášho života znie: „Pán môj a Boh môj!“ Amen.

S použitím: Johannes Rosemann: *Pochybnosti kvôli pravde* (z nemeckého časopisu Punkt č. 6/1992),

Benedikt XVI.: *Apoštoli a prvínúčeníci Ježiša Krista* (vyd. Dobrá kniha, Trnava 2008); Luděk Rejcht: *Věřím* (Svítání, Praha 1991), Werner de Boor: *Evangelium podle Jana 1. díl* (vyd. Křesťanské sbory v ČSSR 1984):

Martin Šefranko, evanjelický a. v. farár